U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Jana Passera a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **B. K.,** zastoupený Mgr. Jiřím Ostrýtem, advokátem se sídlem Polská 15, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2011, č. j. 49 Az 44/2011 - 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce – advokátovi Mgr. Jiřímu Ostrýtovi - **se určuje** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 2880 Kč, která mu bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 30. 9. 2011, č. j. 49 Az 44/2011 - 21 zamítl žalobu podanou žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 21. 7. 2011, č. j. OAM-138/LE-BE02-BE03-2011, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, byl do s. ř. s. zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové

úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatel v kasační stížnosti podané z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. namítá, že v případě návratu do vlasti je jeho život ohrožen pachatelem závažné trestné činnosti. Ministerstvo se však v potřebném rozsahu nezabývalo jeho tvrzeními ve vztahu k ust. § 14a zákona o azylu ve správním řízení, ačkoliv mělo minimálně v odůvodnění napadeného rozhodnutí podrobněji popsat, z jakého důvodu nepovažuje hrozbu zabití usvědčeným pachatelem vraždy za vážnou újmu. Svůj závěr odůvodnilo pouze, že „potíže se soukromou osobou ve vlasti nelze za vážnou újmu považovat". Z těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud poukazuje na ustálenou judikaturu, např. rozsudky ze dne 26. 6. 2008, č. j. 8 Afs 4/2007 - 72 a ze dne 24. 8. 2008, č. j. 8 Afs 104/2007 - 101, oba dostupné na www.nssoud.cz. Kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Úkolem Nejvyššího správního soudu pak je posuzovat, zda napadené rozhodnutí krajského soudu trpí některou z vad vyjmenovaných v ust. § 103 odst. 1 s. ř. s. a uplatněných v kasační stížnosti. Jeho úkolem tedy není řešit znovu a komplexně otázky, jež byly předmětem správního řízení a posléze i předmětem řízení před krajským soudem. Z uvedeného tedy vyplývá, že takto formulované výtky měly být přezkoumány krajským soudem v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu a nemohou být nyní předmětem přezkumu Nejvyššího správního soudu v řízení o kasační stížnosti. Předmětem přezkumu před Nejvyšším správním soudem může být jen rozhodnutí krajského soudu a nikoliv správního orgánu.

Nejvyšší správní soud však musí poukázat na to, že námitku nedostatečného odůvodnění rozhodnutí ministerstva a jeho nepřezkoumatelnosti uplatnil stěžovatel až v kasační stížnosti, a nikoliv v žalobě, resp. v řízení před krajským soudem, ačkoliv tak mohl učinit. Tato skutečnost má v tomto směru za následek nepřípustnost kasační stížnosti ve smyslu ust. § 104 odst. 4 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, dostupný na www.nssoud.cz, publikovaný pod č. 419/2004 Sb. NSS, v němž bylo vysloveno, že: „*Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. in fine brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takové námitky jsou nepřípustné. Ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. naproti tomu brání tomu, aby se poté, co bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí, uplatňovaly skutkové novoty. K takto uplatněným novým skutečnostem kasační soud při svém rozhodování nepřihlíží.*").

Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani s námitkou stěžovatele, že krajský soud se sice možným nebezpečím vážné újmy zabýval, nicméně pokud napadené správní rozhodnutí neobsahuje v uvedeném směru v podstatě žádné odůvodnění, je namístě toto rozhodnutí zrušit jako nepřezkoumatelné, a nikoliv je nahradit.

Ministerstvo v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedlo, že „*žadatel v průběhu řízení neuvedl žádnou ze skutečností, kterou by bylo možno vážné újmě ve smyslu zákona o azylu podřadit. Jím uvedené potíže se soukromou osobou ve vlasti a legalizaci pobytu, aby zde mohl pracovat a oženit se zde, nelze rozhodně za takovou vážnou újmu považovat. Žadatel rovněž uvedl, že ve své vlasti nikdy neměl žádné problémy se státními orgány, úřady, soudy,*

policií či armádou a že tam neměl v minulosti ani problémy kvůli své rase, národnosti, pohlaví či náboženskému přesvědčení. Vzhledem k uvedenému správní orgán nedospěl k závěru, že by žadateli hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého z důvodu uvedených v ustanovení § 14a zákona o azylu". Toto odůvodnění není sice zcela pregnantní, nicméně však z něho vyplývá, že bezprávné slovní výhružky újmou na zdraví ještě samy o sobě neznamenají reálnou a aktuální hrozbu vážné újmy stěžovateli ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu. To je zvláště významné za situace, kdy se stěžovatel ani nepokusil dosáhnout své ochrany ze strany alžírských státních orgánů, na které se neobrátil, ačkoliv s nimi neměl žádné problémy. Nelze tedy dovodit, že by alžírské státní orgány nebyly schopny nebo ochotny zajistit mu odpovídajícím způsobem ochranu před protiprávním jednáním jiné soukromé osoby. Krajský soud pak doplnil argumentaci správního rozhodnutí svým odůvodněním, které odpovídá stavu věci a zákonu, když uvedl, že „*z pohledu ustanovení § 14a zákona o azylu mohou být bezprávné výhružky ze strany soukromých osob důvodem pro udělení dočasné ochrany, jestliže z nich lze důvodně dovodit hrozbu mučení či nelidského zacházení, avšak pouze za situace, kdy stát původu není zřetelně schopen nebo vůbec ochoten poskytnout žadateli ochranu. Hrozbě takového zacházení se přitom žadatel nemůže vyhnout ani přemístěním svého bydliště v dotčeném státě, popř. je mu takové přemístění právně či fakticky znemožněno. Vyhoštění žadatele do státu původu by totiž v takovém případě bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, konkrétně s čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, které požadují i to, aby smluvní strana nevystavila jednotlivce nebezpečí ztráty života či mučení nebo nelidského zacházení hrozícímu ze strany jiných osob, ať již veřejných nebo soukromých. V tomto případě však z tvrzení žalobce nelze dovodit naplnění ani jedné z uvedených okolností. Žalobce se nijak nepokusil dosáhnout ochrany ze strany alžírských státních orgánů (přičemž není dán ani důvod se domnívat, že by tyto orgány měly být nějak napojeny s vyhrožující stranou). Je také zřejmé, že se žalobce ani nepokusil přemístit v rámci Alžírska, které je přitom druhým největším státem Afriky s rozlohou převyšující 2 000 000 km2, a podle zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA z roku 2009, založené ve správním spise, není možnost volného pobytu v Alžírsku, až na některé jižní regiony, nijak omezena. Riziko náhodného setkání s vyhrožující osobou naznačované žalobcem je v případě přestěhování v rámci tak velké země zřejmě jen hypotetické a lze je odmítnout jako prakticky vyloučené*".

Nejvyšší správní soud se k uvedené problematice již vyjádřil v řadě svých rozhodnutí, např. v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, a ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, všechny dostupné na www.nssoud.cz, z nichž vyplývá, že se postižená osoba musí v případě pronásledování soukromými osobami v zásadě obrátit se žádostí o pomoc nejprve na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. V rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, také vyslovil, že „*I. Ustanovení § 2 odst. 7 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (ve znění účinném do 20. 12. 2007), je nutno vykládat v souladu s čl. 6 směrnice Rady 2004/83/ES (tzv. kvalifikační směrnice), a to tak, že pokud jde o povahu původců pronásledování, potažmo vážné újmy, uplatní se definice uvedená v tomto ustanovení také na osoby s nárokem na doplňkovou ochranu. Jinak řečeno nestátní subjekty (soukromé osoby) mohou být původci jak pronásledování ve vztahu k osobám majícím nárok na udělení azylu, tak vážné újmy ve vztahu k osobám s nárokem na doplňkovou ochranu. II. Pro posouzení, zda je ochrana před vážnou újmou ze strany státu, kam má být žadatel navrácen, dostatečná, se uplatní výkladové pravidlo čl. 7 odst. 2 směrnice Rady 2004/83/ES, podle něhož se má zpravidla za to, že ochrana je poskytována,*

jestliže stát, či strany nebo organizace ovládající stát učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup." Z tohoto rozsudku vyplývá, že zákon o azylu v § 2 odst. 7 stanovil, že za pronásledování „*se považuje i jednání soukromých osob podle věty první, pokud lze prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním*". Pro posouzení otázky, zda je stát schopen zajistit ochranu před pronásledováním, či vážnou újmou, stanoví směrnice určité výkladové vodítko ve čl. 7 odst. 2, podle kterého se má zpravidla za to, že ochrana je poskytována „*jestliže subjekty uvedené v odstavci 1 (stát; strany nebo organizace, které ovládají stát) učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup*". Jak pronásledování, tak i vážná újma může hrozit ze strany státu, resp. organizace, která ovládá stát, jakož i nestátních původců, tedy soukromých osob. V posledně uvedeném případě je pak třeba prokázat, že stát, resp. strana nebo organizace, která ovládá stát, není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy.

S přihlédnutím k čl. 7 kvalifikační směrnice lze mít kroky státních orgánů na ochranu před vážnou újmou za přiměřené, a tudíž ochranu za poskytnutou mimo jiné tehdy, je-li ve státě, kam má být žadatel navrácen, zaveden účinný právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup. Ze zprávy Ministerstva zahraničí USA ze dne 11. 3. 2010 o dodržování lidských práv v Alžírsku za rok 2009 vyplývá, že civilní úřady zpravidla vykonávaly účinnou kontrolu bezpečnostních sil a že celostátní policejní síly se svými více než 140 000 příslušníky mají celostátní pravomoc. Policie a četnictvo byly při udržování pořádku vesměs úspěšné. Všichni příslušníci bezpečnostních sil dostávají výtisk kodexu jednání, který stanoví směrnice pro jednání a sankce za jejich porušení. Trestní zákoník obsahuje mechanismy pro vyšetřování případů porušování lidských práv. Ministerstva spravedlnosti a obrany (kam patří i četnictvo) spolupracovala s Mezinárodním výborem Červeného kříže při pořádání seminářů k začleňování principů mezinárodního humanitárního práva do právní praxe a osnov vojenského výcviku. Z informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 9. 2. 2009 o situaci v Alžírsku mimo jiné vyplývá, že ozbrojené složky zaznamenaly v boji proti terorismu řadu dílčích úspěchů a že člověk ohrožený činností bývalých Islámských ozbrojených skupin (GIA) má možnost obrátit se na bezpečnostní složky se žádostí o ochranu; ochrana mu bude pravděpodobně poskytnuta, pokud by šlo o známou, dobře situovanou či významnou osobu; občan v každém případě může řešit situaci přestěhováním do jiné části země. Podle zprávy ČTK ze dne 24. 2. 2011 pak v Alžírsku skončil po 19 letech výjimečný stav. Nelze tedy dospět k závěru, že by v Alžírsku nebyl zaveden právní systém pro odhalování, stíhání a trestání násilí a že by tento nebyl účinný, nebo že by k této ochraně neměl stěžovatel přístup. Stěžovatel však možnosti ochrany ze strany alžírských státních orgánů nevyužil.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval bezchybně ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát a podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. V daném případě odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů činí 2880 Kč [jeden úkon právní služby (sepis kasační stížnosti) 2100 Kč podle ust. § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a náhrada hotových výdajů 300 Kč podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky]. Jelikož zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o 20 %, tj. 480 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** žádné opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. ledna 2012

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu